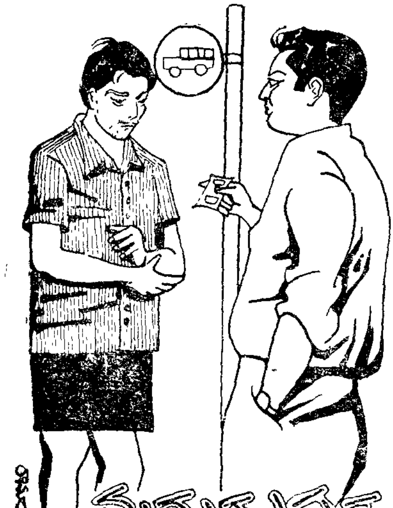

మరుగున పడ్డ మంచితనం

సి. జయ

వర్షం జోరుగా కురుస్తోంది. సాయంత్రం అయిదు గంటలు దాటింది. ఆఫీసు నుంచి ఇంటికి అని బయలుదేరిన భాస్కరం బస్సుస్టాపు చేరేలోపల విపరీతమైన వర్షం మొదలుపెట్టింది. గబగబా పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి ఎదురుగావున్న హోటల్ వరండాలోకి దూరాడు.

చూస్తూ ఉండగానే వర్షం చాలా పెద్దదైపోయింది. అంత వర్షంలోనూ తను ఎక్కవలసిన పదమూడవ నంబరు సిటీ బస్సు రానూ వచ్చింది, అంత వేగంగానూ వెళ్ళిపోయింది. బహుశ ఎక్కేవాళ్లు లేరనో, లేకపోతే ఈ వర్షంలో వచ్చి యెవరూ యెక్కరనో!.....పోనీ,.... తను ఉన్నాడుగా బస్సు ఎక్కటానికి.

తనవన్నీ పిచ్చి ఆలోచనలు! తన కోసం బస్సు ఆగుతుందా? తనేమన్నా అంతటి గొప్పవాడా? కనీసం ఒక రాజకీయ నాయకుడన్నా కాదే!....అయినా, రాజకీయ నాయకులకి ఈ బస్సులు ఎక్కే ఖర్మ వాళ్ళకేం పట్టింది. వాళ్లకి విమానాలు, స్పెషల్ రైళ్లు, ఎంబాసిడర్ కార్లూ వగైరాలన్నీ వాళ్ళ సొంతమే అయినప్పుడు.

"ఏమైతేనేం! తను ఎక్కే బస్సు వెళ్ళిపోయింది. మళ్లీ బస్సు ఎప్పటికి వస్తుందో! "వెధవ వర్షం ఇప్పుడే రావాలి." తిట్టుకుంటూ అక్కడే నిలబడ్డాడు భాస్కరం.

"కడుపులో ఆకలివేస్తోంది అందులో తను నిలబడ్డది హోటల్ వరండాలో. హోటల్‌లో చేసిన వంటకాలన్నీ మంచి వాసన వస్తున్నాయి ఆ వాసనకి భాస్కరం ఆకలి ఇంకా యెక్కువైంది.

"అయినా, తనకి బస్సు అంది, గదికి పోయి, హోటల్‌కి తిండికి వెళ్ళేటప్పటికి ఏ తొమ్మిదో అవుతుంది. అప్పటిదాకా యీ ఆకలి భరించటం తనవల్ల కాదు." అనిపించింది భాస్కరానికి.

హోటల్ లోపలికి వచ్చికూర్చున్నాడు భాస్కరం. బయట అంత వర్షం కురుస్తున్నా, హోటల్‌లో జనం బాగానే ఉన్నారు.

కూర్చున్న తరువాత, ఒక అయిదు నిముషాలకు సర్వర్ వచ్చాడు భాస్కరం

దగ్గరకి.

"ఏం కావాలి సార్?" సర్వర్ అడిగాడు.

"ఏం ఉన్నాయి వేడిగా?" భాస్కరం అడిగాడు.

"ఇడ్లీ, ఉప్మా, మసాలా దోసే, పూరీ...." ఇంకా ఏవో చెప్పాడు సర్వర్.

కావాల్సినవి చెప్పి, చుట్టుపక్కల చూస్తూ కూర్చున్నాడు భాస్కరం.

టేబుల్స్ శుభ్రం చేసేవాళ్లు, వచ్చిన వాళ్ళకి సర్వు చేసేవాళ్లూ, టిఫిన్లు తింటూ కబుర్లు చెప్పుకునేవాళ్లు, హోటల్లో ఆ గది సందడిగా ఉంది.

బయట ఇంకా వర్షం కురుస్తూనే వుంది. సర్వర్ తెచ్చిన టిఫిన్ తిని, బిల్లు ఇచ్చి, ఒక ఇరవై పైసలు టిప్పుకి వది లేసి నెమ్మదిగా బయటికి వచ్చాడు.

బయట వరండాలో నిలబడ్డాడు భాస్కరం. బస్సు ఇంకా రాలేదు. పోనీ, ఆటోరిక్షాలో వెళ్దాం అన్నా, అదీ లేదు. కనీసం రిక్షాకూడా లేదు ఆ చుట్టు ప్రక్కల.

జేబులోంచి సిగరెట్టుపెట్టె తీసుకుని, సిగరెట్టు వెలిగించుకుని, ఆలోచిస్తూ నిలబడ్డాడు ఆలోచనలలో ఇందాక, తను తిన్న టిఫిన్ గుర్తుకు వచ్చింది. టిఫిన్ రుచిగా బాగానే ఉంది. కడుపు నిండింది. ఇంక రాత్రికి భోజనంకూడా అక్కర లేదు అనిపించింది భాస్కరానికి.

"అయితే...., తను చాలా తిన్నాడు. మరి, అరవై రెండు పైసలే బిల్లు వేశా డేమిటి?! ఆశ్చర్యం వేసింది, భాస్కరానికి. తను చాలా తిన్నాడుగా....తిన్న వన్నీ గుర్తుచేసుకుని, లెక్క చూసు కుంటే, ఒకరూపాయి తనే వాళ్ళకి ఇవ్వాల్సి వచ్చాడు. మరి....ఇదేమిటి?! అరవై రెండు పైసలే బిల్లులో వేయిం చాడు సర్వర్:...." ఆలోచించుకుంటూ ఉంటే ఇంకా ఆశ్చర్యం వేసింది భాస్కరానికి.

సర్వర్ పొరపాటున తక్కువవేశాడు. తనూ అప్పుడు చూసుకోలేదు. ఒక్క రూపాయి తేడా వచ్చింది. తనే ఒక రూపాయి హోటల్‌వాళ్ళకి ఇవ్వవలసి వచ్చాడు.

"ఎలా....?" కాసేపు ఆలోచించాడు.

"పోనిద్దూ" అని ప్ఫ్లీ అనుకుని కాసేపు ఊరుకున్నాడు, భాస్కరం.

కానీ...., అతని మనసు ఎందుకో అలా ఊరుకోవటానికి సమాధానపడ లేదు. అతనికున్న కనీసపు మానవత్వం భాస్కరాన్ని ఊరుకోనివ్వలేదు.

"పొరపాటున సర్వర్ తక్కువ బిల్లు వేశాడు. కానీ....తెలిసికూడా తను ఊరు కోవటంలో అర్థం ఏముంది?

.. వాళ్లే తనకి రూపాయి ఇవ్వవలసి వస్తే, తను ఊరుకునేవాడా?....వెంటనే వెళ్లి తెచ్చుకునేవాడు. మరి అటువంటిది, అన్యాయంగా ఆ రూపాయి తను ఉంచు కుంటే, తనకి ఏం జరుగుతుంది?

తను ఏదో ప్రిన్సిపుల్డ్‌గా బ్రతకాలని, ఆనెస్టీగా ఉండాలని తన కోరిక, తన జీవితలక్ష్యంకూడా. వాటిని ధ్యేయంగా పెట్టుకుని తను జీవితం గడపాలని అను కున్నాడు.

అటువంటిది, మరి ఈ చిన్న విష యంలో అశ్రద్ధచేస్తే....

తను ఎవరో ఆ సర్వర్‌కి, హోటల్ మానేజర్‌కికూడా తెలియదు, ఈ రోజున తను ఆ రూపాయి ఎగవేసినా, తనని అడిగేవాళ్లు లేరు. ఎందుకంటే, వాళ్లు ఎవ రికి తక్కువ బిల్లు వేశారో....అంత మందిలో ఎవరని వాళ్ళకి తెలుస్తుంది?

"అవునూ, కాదూ" అనే ఆలోచన లలో సతమతమైన భాస్కరానికి, అన్యా యం చెయ్యటానికి అతని మనసు సరి పుచ్చుకో బుద్ధికాలేదు.

తను అన్యాయంగా బ్రతకలేదు. తనకి చేతనైనంతవరకూ, యెదుటివారికి హాని కలిగించనంతవరకూ తన లక్ష్యాన్ని వదులుకోలేదు.

వాళ్ళ డబ్బు వాళ్ళకి ఇచ్చివేస్తే తన మనసుకి శాంతి ఉంటుంది అనిపించింది భాస్కరానికి.

* *

వెళ్లి కౌంటర్ దగ్గర నిలబడ్డాడు భాస్కరం అయిదు నిముషాలు. తనకు సర్వ్‌చేసిన సర్వర్ కనిపించలేదు. అక్కడ కూర్చునివున్న మానేజర్‌తో అన్నాడు. "ఇందాక, మీరు ఇచ్చిన బిల్లులో ఒకరూపాయి తక్కువ వేశారు. తీసుకోండి" అని జేబులోంచి ఒక రూపాయి తీసి, అక్కడ బల్లమీద పెట్టాడు.

ఏమీ అర్థం కానట్టుగా ఒక్కనిముషం భాస్కరం ముఖంవంక చూశాడు మానే జరు.

చిన్నగా నవ్వాడు భాస్కరం, అతని వాలకం చూసి, "ఇందాక, నేను వచ్చి టిఫిన్ తిన్నాను. ఆ బిల్లులో మీరు ఒక రూపాయి తక్కువ వేశారు. తీసుకోండి" మళ్లీ అన్నాడు.

ఆశ్చర్యంనుంచి నెమ్మదిగా తేరు కున్నాడు మానేజరు. "మీరు యెంత మంచివారండీ! మీ అంత సిన్సియర్‌గా యెవరుంటారండి యీ రోజుల్లో....దొరి కిందే చాలు కదా అని తీసుకుపోతారు.

మా సర్వర్లకి మరీ పొగరెక్కు వైంది. ఇలా రోజుకి యెంత డబ్బు పోతోందో. మీలాగా ఎవరు తిరిగి యిస్తా రండీ." చాటంత ముఖం చేసుకుని మేనేజరు భాస్కరం ఇచ్చిన రూపాయి డ్రాయరులో వేసుకుంటూ వుండగా, భాస్కరానికి సర్వ్‌చేసిన సర్వర్ వచ్చాడు కౌంటర్ దగ్గరకి.

భాస్కరాన్ని చూసి చిరునవ్వు నవ్వాడు.

"ఏం సార్?" సర్వర్ పలకరించాడు భాస్కరాన్ని.

"ఏం లేదోయ్. ఇందాక నువ్వు బిల్లు

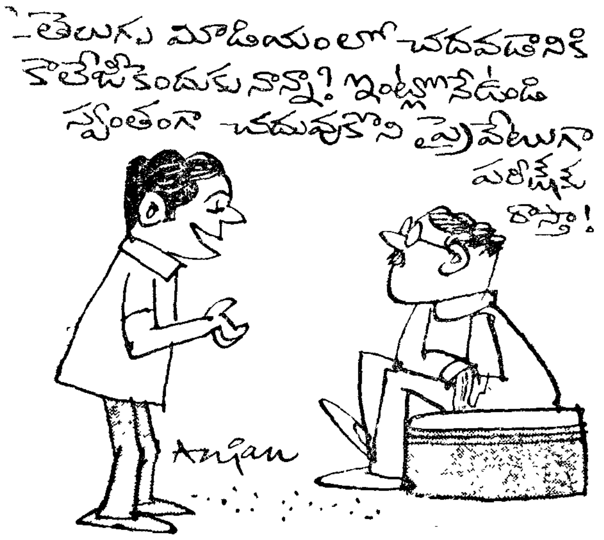

తప్పు వేశావు. ఒకరూపాయి తక్కువ వేశావు. నేను ఇక్కడే బస్సుకోసం నిల బడి ఆలోచించుకుంటే గుర్తువచ్చింది. ఆ రూపాయి ఇచ్చిపోదామని వచ్చాను'' అన్నాడు భాస్కరం సిగరెట్టు వెలిగించు కుంటూ.

"నిజంగానా సార్?!" ఆశ్చర్యం గానూ, కొద్దిగా భయంగానూ అడిగాడు సర్వర్.

"నిజమేనయ్యా' నవ్వాడు భాస్కరం చిన్నగా.

"నిజంగానా'' అని అడుగుతున్నావా? పైసాకి పనికిరానివాళ్ళకికూడా ఉద్యోగాలు కావాలి. పొట్ట పొడిస్తే అక్షరం ముక్క రాదు, ఒక లెక్కరాదు. రోజుకి ఎంత మందికి ఇట్లా చేస్తున్నావు? వారు మంచి వారు కాబట్టి తిరిగి ఇచ్చారు. అలా ఎంత మంది ఇస్తారు?'' సర్వర్‌మీద తీవ్రంగా కేకలు వెయ్యటం మొదలుపెట్టాడు మానేజరు.

బిక్కముఖం వేసుకుని భయంగా నిలబడ్డాడు సర్వర్.

"పొరపాటైంది. క్షమించండి'' భయంగా అన్నాడు.

"కోప్పడకండి అతన్ని పాపం. ఏదో పొరపాటు'' అని, భాస్కరం బయలుదేరి వచ్చాడు.

మరో పావుగంటకి బస్సు వచ్చింది. "అమ్మయ్య'' అనుకుంటూ బస్సులో ఎక్కి, తన గదికి చేరుకున్నాడు.

* *

హాయిగా అనిపించింది భాస్కరానికి.

జరగింది తలచుకునేటప్పటికి. మనసుకి తృప్తిగా అనిపించింది. "తను ఇవ్వాళ ఒక మంచి పనిచేశాడు. ఆనెస్టీని నిలబెట్టుకున్నాడు" అనుకున్నాడు.

"అసలు, మనిషికి, జంతువుకు తేడా మెదడు. అమూల్యమైన మనిషిజన్మ ఎత్తాక, మెదడు వున్నాక, మంచీ, చెడుని గురించి ఆలోచించగలగాలి. తెలియక ఎన్నో పొరపాట్లు చేసినా, తెలిసినంత వరకూ, చెయ్యగలిగినంతవరకూ మంచిగా నీతిగా ప్రిన్స్‌పుల్డ్‌గా, ఆనెస్టీగా ఉండగలిగితే ఎంత బాగుండు!

"ప్రతి మనిషీ అలా ఆలోచిస్తే ఎంత బాగుండు! కానీ....వాళ్ళు అలా ఆలోచించకనా! చాలామంది అనుకుంటారు. 'ఎవరు అడుగుతారులే' అనే ధీమా! కానీ, అవతలి మనిషి ఎంత బాధ పడతాడో, వాళ్ళు ఎంత నష్టపోతారో అని అనుకోరు. ఒకవేళ అనుకున్నా, శ్రద్ధ చూపరు కొంతమంది.

తను ఈ రోజున ఒక మంచి పని చేశాడు. లేకపోతే ఒకరూపాయి నష్టపోయేవాడు ఆ మేనేజరు. అలాంటి అన్యాయపు డబ్బు ఉంచుకుంటే, తనకి ఏం జరుగుతుంది?

ఇలాగే, తను జీవితాంతం ఎవరినీ బాధపెట్టకుండా, మంచిగా, ప్రిన్స్‌పుల్‌గా బ్రతికితే అంతే చాలు, ప్రిన్స్‌పుల్స్, ఆనెస్టీ తన జీవితానికి ఊపిరి, ప్రాణం. ఆ రెండూ లేకపోతే, తను బ్రతక లేడు"....ఏవో ఆలోచించుకుంటూ నిద్రకి ఒరిగిపోయాడు భాస్కరం.

* *

నెలరోజులు గడిచిపోయినాయి.

ఆరోజు సాయంత్రం ఆఫీసునుంచి బయటపడి బస్సుస్టాపుదగ్గర నిలబడ్డాడు భాస్కరం.

బస్సు ఇంకా రాలేదు సిగరెట్టు వెలిగించుకుందామని జేబులో చెయ్యిపెట్టి చూసుకుంటే సిగరెట్టు లేదు.

పక్కనేవున్న కిల్లీకొట్టుకి వెళ్ళాడు సిగరెట్టుకోసం. కొట్టుదగ్గర ఒకమనిషి నిలబడివున్నాడు. ఒక్క నిముషం అతని వంక ఎగాదిగా చూశాడు. అతన్ని ఎక్కడో చూసినట్టుగా అనిపించింది. చిరిగిపోయిన చొక్కా, పెరిగిన గడ్డం, తైలసంస్కారం లేని జుట్టు, అన్నిటికంటే....నీరసంగా, రెండు రోజుల క్రితం ఎప్పుడో అన్నం తిన్నట్టుగా పీక్కుపోయిన ముఖం. "ఎక్కడ చూశానా?" అని ఆలోచించుకుంటూ ఉండగా,....

"ఏం సార్, అలా చూస్తున్నారు? గుర్తుపట్టలేదా?" అన్న అతని పలకరింపుతో తేరుకుని, చిరునవ్వు నవ్వాడు భాస్కరం. "ఆ...., నువ్వు అజంతా హోటల్‌లో సర్వర్‌వి కదూ!"

"అవును సార్, నేనే" నవ్వాడు అతను.

"అవునూ...., మరి ఏమిటి యీ

వేషం?! ఇక్కడ ఎందుకు ఉన్నావు? అక్కడ పనిచెయ్యటం లేదా?" అతని వాలకం చూసి, ఏమీ అర్థంకాక, ఆశ్చర్యపోతూ అడిగాడు భాస్కరం.

"లేదు సార్, ఇప్పుడు నేను అక్కడ పనిచెయ్యటం లేదు" బాధగా అన్నాడు.

"ఎందుకని?"

"ఆరోజు మీకు తక్కువ బిల్లు వేశానని, కేకలేసి, నన్ను పనిలోనుంచి తీసివేశాడు మానేజరు."

"అదేమిటి?....అయినా నేను ఇచ్చేశానుగా రూపాయి?"

"అదే సార్, మీరు ఇవ్వటమే వచ్చింది. మీరు ఆ రూపాయి యివ్వకుండా ఉంటే, ఆ మేనేజరుకి తెలిసేదీ కాదు. నా ఉద్యోగం పోయేదీ కాదుసార్.

మీరు ఆ రూపాయి ఇచ్చి వెళ్ళిపోయిం తరువాత, నన్ను చాలా తిట్టాడు మేనేజరు. "రోజుకి ఇలా యెంతమందికి ఇస్తున్నావో. ఎన్నిరూపాయలు పోతున్నాయో, లేకపోతే తక్కువబిల్లు వేయించి నువ్వే తీసుకుంటున్నావో ఎవరికి తెలుసు? నువ్వు ఉంటే, ఇంకా మాకు దండగ. ఈరోజునుంచి పనిలో ఉండొద్దు వెళ్ళిపో" అని పంపించివేశాడు మేనేజరు నేను యెంత బ్రతిమిలాడుకున్నా, పొరపాటైంది అని యెంత ప్రాధేయపడినా వినిపించుకోలేదు సార్' దాదాపు కళ్ళవెంబడి నీళ్ళతో చెప్పాడు సర్వర్.

భాస్కరం దాదాపు మూగవాడైపోయాడు కాసేపు. కాస్త తేరుకుని "అయితే ఇప్పుడు ఏం చేస్తున్నావు?" అడిగాడు.

"ఏంలేదు సార్, ఎక్కడా పనిదొరకటం లేదు. రెండు రోజులనుంచి తిండి లేదు. నా భార్యా, ఒక కొడుకు, మా అమ్మ, మా చెల్లి అంతా పస్తులే, రెండు రోజులనుంచీ' తల ఒంచుకుని బాధపడుతూ అభిమానంగా చెప్పాడు.

"ఎంతపని జరిగింది? ...ఇలా జరుగుతుందని నేను ఊహించలేకపోయానయ్యా." అతని పరిస్థితికి బాధపడుతూ అన్నాడు

"వస్తాను సార్. స్టేషన్‌కి పోతున్నాను. రెండు రూపాయలు కూలీ ఏదైనా దొరికితే! ఈ పూటైనా తిండి తింటాము" అన్నాడు అతను.

"ఉండు ...ఇంద, ఈ రెండు రూపాయలు తీసుకో.' జేబులోనుంచి రెండు రూపాయలు తీసి ఇచ్చాడు భాస్కరం.

"ఎందుకు సార్?"

"ఎందుకేమిటి? ఈ పూట అన్నం తినండి."

"వద్దుసార్, ఈ రెండు రూపాయలతో ఈ పూట గడుస్తుంది. తరువాత....? ....కష్టపడాలి. అంతే ఊరికే వచ్చే సొమ్ము తీసుకోలేను సార్....క్షమించండి. మిమ్మలి కాదన్నందుకు, వస్తాను సార్" వెళ్ళిపోయాడు అతను,

బాధ పడ్డాడు భాస్కరం.

"అవును తన లాగే అతనికి ప్రిన్స్‌పుల్స్ ఉన్నాయి. కష్టపడి సంపాయించు కుంటే తప్ప, ఊరికే వచ్చే సొమ్ముని తీసుకోలేదు" అనిపించిది భాస్కరానికి.

"కాని .... ఈ రోజున దయతలచి అతనికి రెండు రూపాయలు ఇవ్వటం కంటే, అరోజున తను కాస్త ఆలోచించి, తను ఆరూపాయి ఆమేనేజరుకి ఇవ్వ కుండా వుంటే, ఆ సర్వర్ బ్రతుకు తెరువు ఈ రోజున ఇట్లా వుండేదికాదు. అతను ఈరోజున ఈ స్థితిలో వుండే వాడూ కాదు,

తన ప్రిన్స్‌పుల్స్ కోసం, తను తన ఆనెస్టీని నిలబెట్టుకోవటం కోసం, ఒక మనిషి బ్రతుకు తెరువును బలి తీసుకున్నాడు.

"తన మూలంగా అతను తిండి లేక బాధపడు తున్నాడు. ఒక విధంగా, తనే అతనికి తిండి లేకుండా చేశాడు.

"అలా అని....తను ఏమన్నా తప్పు పని చేశాడా? అంటే, తన ప్రిన్స్‌పుల్స్, తన ఆనెస్టీ, ఎదుటివారి జీవితాన్ని బలి కోరుతాయా,"

అంటే...., మనిషికి కనీసపు మంచి గుణాలు వున్నా, వాటి విలువ ఎంత వరకో....!?

"నిజానికి, తన ఆత్మతృప్తి కోసమే అయినా, ముక్కుకు సూటిగా ఒక మంచి పనిచేస్తే, అది ఇంకొకళ్ళ బ్రతుకు తెరువును నాశనం చేసింది." అంటే.... ఈ లోకంలో దేనికి విలువ?

మంచికా....?....చెడుకా....? అసలు ఇంతకీ ఏది మంచి?....ఏది చెడు? తన ఏం చేసి వుండాల్సింది? తను ఒక రూపాయి తక్కువ ఇచ్చినట్టు ఎవ్వరి తెలియకపోయినా, "ఇదిగో, నువ్వు ఈ తప్పుపని చేశావు అని ఎవరూ వేలెత్తి చూపించకపోయినప్పటికి, 'అరె, పొర పాటున చెల్లించవలసిన దానికంటే, తక్కువ డబ్బు చెల్లించానే' అని తెలుసు కున్నప్పుడు, తనకూ ఒక ఆత్మ అనేది వుంది కాబట్టి, తనకి తను 'తెలిసీ తప్పు చేయకూడదూ' అని అనుకుని, చెల్లించ వలసిన ఆరూపాయ చెల్లించి వేయటం తప్పా....?

"లేక పోతే, ఎవరు అడుగు తారులే అని మెదలకుండా వెళ్లిపోవటం ఒప్పా ....? అలా డబ్బు చెల్లించకుండా వెళ్ళి పోయి ఉన్నట్లయితే, ఆసర్వరు ఉద్యోగం నిలిచేదేమో కానీ, తన ఆత్మను ఎట్లా తృప్తి పరచుకో గలగటం?

ఉన్నవే ఈ రెండు మార్గాలు. మరి ఇందు ఏది చేసి ఉండవలసింది?

తన ఆత్మ తృప్తికోసం చేసిన ఒక చిన్న మంచి పనివల్ల, ఊహించుకో లేనంతగా ఇంకొక వ్యక్తికి అపకారం జరిగిందీ అంటే మరి దేనికి విలువ?

ప్రిన్స్‌పుల్స్, ఆనెస్టీ, న్యాయంలాంటి మంచి సుగుణాలకా? లేకపోతే అవినీతి, అన్యాయం, దగా, లంచగొండి తనం.... వీటికా? మంచిగా బతకటానికి ఏదికావాలి?

ఆలోచనలలో నుంచి తేరుకునే టప్పటికి, భాస్కరం ఎక్కే బస్సు కాస్తా వెళ్ళిపోయింది!